

Oponentský posudek na diplomovou práci Josefa Šebka

MYŠI NATÁLIE MOOSHABROVÉ:
REPETITIVNOST, HRA A VYPRÁVĚNÍ

Próza Ladislava Fukse z roku 1970 se v diplomové práci Josefa Šebka stala východiskem k všestranné analýze, která se v postupných krocích zabývá románem z hlediska motivického, vyprávěcího, stylistického, z hlediska vytvářenosti, literárnosti (tedy teorie fikčních světů), a nakonec žánrovosti. Setkáváme se zde s promyšleným, zdůvodněným a reflektovaným postupem, kdy jeden krok vyplývá logicky z druhého a každé zastavení je podnikáno z permanentně přítomné perspektivy celku. Autorské vědomí *podmíněnosti* literárněvědného rozboru způsobuje při pozorném rozvíjení jednotlivých operací, jako každý pokorný přístup, zisk v podobě nového poznání končin, které se dosud iluzivně jevíly jako probádané dostatečně. Šebek k tomu v úvodních poznámkách říká: „Pojem analýzy pro nás není spojen s představou objektivitu; analýza představuje nanejvýš právě rozproštění (jedné možné) konceptuální sítě nad textem, jež nám umožní text vůbec diferencovaněji uchopit. V této své funkci je ovšem nezastupitelná“ (s. 8).

Organická kompozice práce jde ruku v ruce s diplomantovým věcným a ekonomickým jazykovým stylem, funkčním uspořádáním hlavního textu a poznámek pod čarou, jakož i se solidně vypraveným seznamem literatury. Přiznám se, že je pro mě svízelné u takto vyrovnaného textu zdůrazňovat nějaké akcenty. Z poučeného a náročného vedení jednotlivých kapitol vybočuje jistým „poklesnutím napětí“ snad jen čtvrtá část věnovaná stylu Fuksovy prózy: ve světle ostatních, s přehledem zvládnutých a s invencí rozvíjených kapitol tu J. Šebek myslím zůstal na rovině enumerace a evidence jednotlivých jazykových jevů – uvědomuji si však, jak „zlatá“ je to výhrada, a formuluji ji takříkajíc jen v závorce. S řadou svých nálezů zachází diplomant až marnotratně: některé poznámky pod čarou by pro svou závažnost mohly stát v hlavním textu (např. s. 11, 13, 59).

Vzhledem k inflačnímu výskytu teorie fikčních světů v současných diplomových pracích naopak vyzdvihují Šebkovo obezřelé počínání na tomto poli. Zatímco při mechanicky uplatňované aplikaci této teorie v soudobém písemnictví (a nemyslím tím jen studentské práce) může namísto kategorie fikčního světa stát prostě jen: „text“, diplomant pracuje s pojmem důsledně jako s opozitním vůči uměleckému dílu s dominující „mimetickou sémantikou“ (s. 59 nn.), a jeho nakládání s teorií je proto nanejvýš funkční.

Práci rád doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení „výborně“.

Michaël Špirit

Praha, 19. 5. 2008